



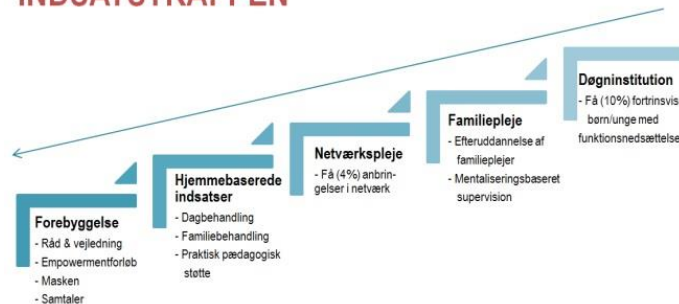
VARIGE SPOR – en særlig indsats

Arbejdsgrundlag for sagsbehandling og det tværfaglige samarbejde

Sagsbehandling og mindset

I Brønderslev Kommune er nedenstående indsatsstrappe central i myndighedsarbejdet.

INDSATSTRAPPEN



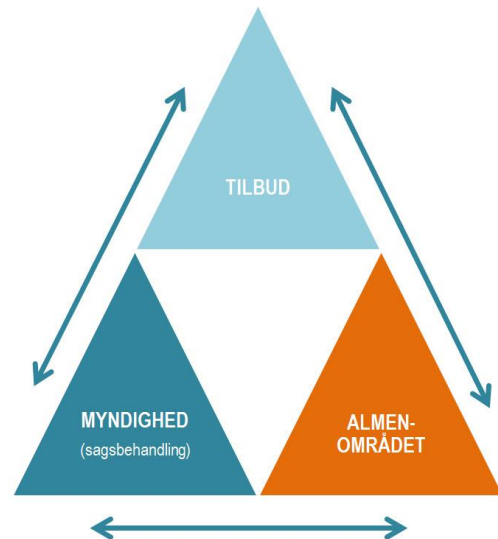
For at kunne arbejde med og efter de metoder og principper der beskrives i det efterfølgende, er det afgørende, at sagsbehandlingen har fokus på at tænke 'ned af indsatstrappen', hvor det i høj grad **handler om mindsettet omkring og tilgang til sagsbehandlingen**.

Den indsats der iværksættes, skal altid befinde sig på det lavest mulige trin. Det er vigtigt, vi i tænkningen omkring børnene og familierne tænker det private netværk og tilbuddene i almenområdet ind (sundhedsplejerske, dagplejere, børnehaver, skoler, SFO osv.). Ligeledes skal civilsamfundet tænkes ind (fx Røde Kors, familienetværk, idrætsklubber etc.). Det er vigtigt, at almenområdet og civilsamfundet er med i opgaveløsningen for det enkelte barn, og det er socialrådgiveren, der har ansvaret for spillet mellem de almene tilbud samt det civile og nære netværk omkring barnet.

Det bagvedliggende mindset og et grundlæggende perspektiv i sagsbehandlingen er, at barnet har ret til den mindst indgribende indsats så tæt på et almindeligt hverdagsliv som overhovedet muligt. Inddragelse af barnets netværk og ressourcer i nærmiljøet samt i fritids- og foreningslivet skal derfor tænkes som et supplement ift. valget af indsats. Det er en del af mindsettet at tænke ressourcer fra almenområdet ind, – og her er det essentielt med åbenhed og rummelighed ift. at tænke nyt og gå nye veje sammen.

I Brønderslev Kommune skelner vi mellem det tværfaglige samarbejde og det tværprofessionelle samarbejde. Bl.a. er et styrket tværfagligt samarbejde en væsentlig forudsætning for at kunne lykkes med en tidlig og forebyggende indsats for børn og unge i sårbare og udsatte positioner. Det tværfaglige samarbejde med almenområdet foregår som udgangspunkt i de formelt etablerede fora; Tværfaglige småbørnsteam og Tværfaglige skoleteam.

Det tværprofessionelle samarbejde med almenområdet foregår bl.a. på netværksmøder, hvor forskellige professioner samarbejder på tværs mod ny viden, nye arbejdsformer og ny forståelse af fælles opgave og faglighed. **Når det tværprofessionelle samarbejde lykkes, er det tydeligt, at der kommer "merværdi" ud af samarbejdet.**



Det er i sagsbehandlingen vigtigt – så vidt det er muligt – at sikre konsensus omkring, hvilke udækkede behov barnet har og dermed også, hvor på indsatsrampen den nødvendige indsats befinder sig. Det er vigtigt med "rette indsats til rette tid," – og trinene på indsatsrampen har alene at gøre med omfanget af indsatsen, og hvor indgribende indsatsen er. – Det har ikke noget at gøre med, hvor dyr indsatsen er.

Der kan også arbejdes 'ned af indsatsrampen', selv om man forbliver på det enkelte trin. Fx kan der arbejdes 'ned af indsatsrampen' ift. anbragte børn ved at arbejde på udvidet samvær, at samværet ikke skal være overvåget/støttet, samvær mellem barnet og øvrige familiemedlemmer, eller at få samværet flyttet fra samværslejligheden til biologiske forældres hjem osv.

For at opnå det rette mindset – for at det kommer under huden på den enkelte socialrådgiver, er det vigtigt, at alle i det daglige omtaler af ovenstående (ord-skaber-virkelighed), men mindsettet kommer også ved at italesætte og være nysgerrige ift. netværket, almenområdet og civilsamfundet.

Overordnet kan vi sige, at vi arbejder **fremskudt** (sidder på skoler og i dagtilbud), **tidsintensiveret** (vi er mere i familierne, har hyppigere kontakt, og arbejder på "hurtig ind – hurtig ud") og **tovholderbaseret** (vi koordinerer samarbejdet med det private netværk, professionelle netværk og øvrige samarbejdspartnere).

Perspektiver i sagsbehandlingen

I Varige Spor skal sagsbehandlingen tage udgangspunkt i helt særlige perspektiver og følge helt særlige principper. Disse perspektiver er som følger:

- **Normaliseringsperspektivet**
Barnet har ret til den mindst muligt indgribende indsats, der gør barnet mest mulig kompetent til at klare sin egen hverdag i nærmiljøet i samspil med familie og netværk.
- **Konsensusperspektivet**
Konsensus på tværs i hele organisationen – også i det politiske system - af, hvilken indsatsstype, der bør anvendes og i hvilken rækkefølge.
- **Perspektivet om inddragelse af netværk**
Uanset, hvor på indsatsstappen vi er, skal der konsekvent tænkes i at inddrage familie og netværk. Et anbragt barn skal, så vidt det er muligt, hjem til sine forældre igen eller som minimum have en relation til dem og sin familie.

For at sikre disse perspektiver gælder følgende særlige principper for selve sagsbehandlingen:

- At sagsbehandlingen følger helt særlige principper og metoder
- At sagsbehandlingen ALTID er vidensbaseret
- At fokus er på at bevæge sig ned af indsatsstappens fem trin

Nedenfor følger en uddybende beskrivelse af, hvordan disse perspektiver og bærende principper skal afspejle sig i praksis.

Den særlige metode for sagsbehandlingen

Det er en væsentlig forudsætning, at den enkelte socialrådgiver har et sagstal på 20-25 børnesager.

Tilgængelighed

Der er ikke telefontid, – men alle socialrådgivere er udstyret med en mobiltelefon, og tager telefonen, når den ringer, og hvis de kan. Socialrådgiverne sms'er ofte med borgerne. – Dette vurderes at være vigtigt ift. følelsen af tilgængelighed.

Såfremt en socialrådgiver er forhindret i at tage telefonen – fx pga. møde -, ringer rådgiveren tilbage ved først komne lejlighed. Tilgængeligheden vægtes højt – både ift. at borgere og samarbejdspartnere kan få hurtig kontakt, men også ift. at prioritere hurtigt at kunne deltage i møder med forældre og samarbejdspartnere, – både hvor der er en eksisterende sag men også ”inden sag”. Hyppige hjemmebesøg og hyppige samtaler med børnene vægtes ligeledes højt, idet de er en vigtige forudsætninger for en rettidig indsats og hurtig progression.

Bekymringsgrundlag

I det konkrete sagsarbejde har socialrådgiverne været og er fortsat optaget af udarbejdelse af bekymringsgrundlag ud fra spørgsmålene:

1. Hvem er bekymret?
2. Hvad gør – eller gør forældrene ikke?
3. Hvad er indvirkningen på barnet?
4. Hvad er den fremtidige bekymring, hvis forældre ikke ændrer adfærd?

Ud fra bekymringsgrundlaget laves et 'bekymringsudsagn'. Formålet med dette er, at det skal være meget tydeligt og konkret for alle, hvem der er bekymret for hvad, og hvad bekymringen er, hvis forholdene ikke ændrer sig. Når bekymringsgrundlaget er beskrevet, opstiller rådgiver sammen med familien konkrete mål; Hvad er det vi vil nå? Efterfølgende træffes der beslutning om midlet/midlerne for at opnå dette mål. Der er i myndighedsgruppen endvidere arbejdet meget med bekymringsgrundlaget, og hvordan det kan indgå i sagsbehandlingen ift. ICS / DUBU.

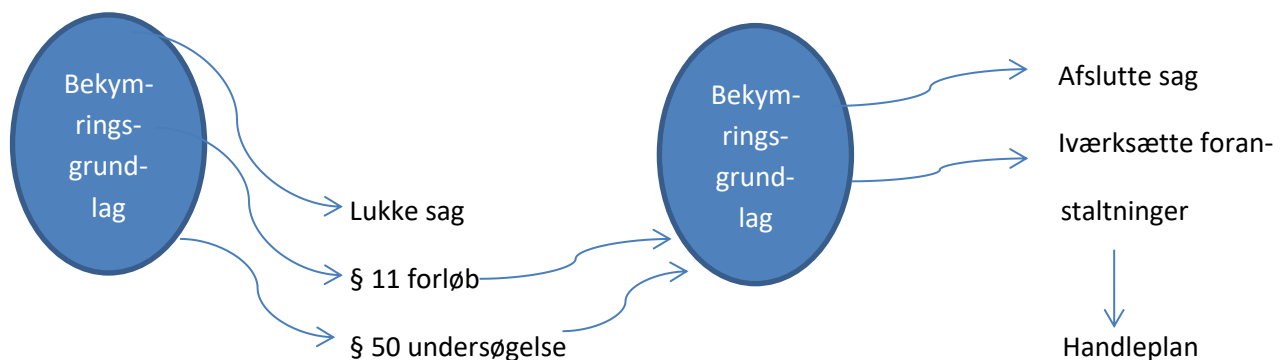
Første bekymringsgrundlag udarbejdes ved modtagelse af en sag. Herefter kan der være flere muligheder sagsmæssigt:

- Sagen kan lukkes,
- der kan sættes et § 11 forløb i gang eller
- der træffes afgørelse om § 50.

Når et § 11 forløb følges op, eller når § 50 undersøgelsen er færdig, udarbejdes der et nyt bekymringsgrundlag. Det nye bekymringsgrundlag kan også betragtes som en ny vurdering i forhold til § 11 forløbet eller som vurderingen i § 50 undersøgelsen. Herefter er der følgende muligheder:

- Sagen kan afsluttes,
- § 11 forløbet kan fortsætte, eller
- der kan iværksættes foranstaltninger, som efterfølgende følges op via handleplanen.

Det giver mening, at det første bekymringsgrundlag er (en del af) den udslagsgivende aktivitet ift. § 50, da det er vigtigt at være præcise, konkrete og at der skrives i et let forståeligt sprog ift. §50 undersøgelsen, som hovedsageligt er familiens undersøgelse.



Socialrådgiverne har i forløbet med Pilotindsatsen og i processen fundet frem til, at bekymringsgrundlaget kan være den socialfaglige vurdering, der skal ligge i alle sager. – Skal der laves en børnefaglig undersøgelse, er bekymringsgrundlaget begrundelsen for at undersøgelsen startes op. Det kan derfor fremgå af DUBU ved TYPE: Vurdering UNDERTYPE: Foreløbig vurdering, – eller det kan ligge som en del af den børnefaglige undersøgelse ift. 'Udslagsgivende aktivitet'.

Metode og redskaber ift. Netværksinddragelse

I alle sager skal der som udgangspunkt være **netværksinddragelse af både privat og offentligt netværk og afdækning af ressourcer i netværket**. I Pilotindsatsen er socialrådgiverne løbende blevet undervist i SOS og LØFT. En grundsten i den løsningsfokuserede tilgang er, at sætte fokus på det der allerede fungerer. Målet er at skabe forandring ved, at finde de øjeblikke eller episoder i familiernes liv, hvor problemet er fraværende. Ved netværksinddragelse er fokus på, - i det omfang at det er muligt -, at samle alle voksne omkring barnet, så tilknytningspersoner, primære voksne og voksenkontakter er samlet, når barnet og familien skal hjælpes til forandring.

Helt konkrete redskaber som kan anvendes i denne sammenhæng er:

- Roadmap
- De 3 huse (huset med bekymringer, huset med gode ting og drømmehuset)
- Sikkerhedshuset
- Familienetværkscirklen
- Skalering (følelsesbarometer 0-10 eller smileys)

For at afdække netværket, er det besluttet, at Netværkscirklen skal anvendes i alle § 50 undersøgelser. Netværkscirklen lægges som bilag på undersøgelsen eller som bilag på aktiviteten: Møde/samtale.

Netværket skal som udgangspunkt afdækkes i alle sager – og i de sager, hvor vi ikke laver undersøgelser skal det fremgå af journalen, hvem der er i familiens netværk.

Der afholdes inddragende netværksmøder med privat og offentligt netværk. Formålet er at samle de mennesker, der kender barnet, og som har betydning for barnet og barnets fremtid. Møderne afholdes efter SOS metoden: Bekyrer / fungerer / skal ske. Erfaringen viser, at det er vigtigt, at der altid er 2 rådgivere til mødet – myndighedsrådgiveren og en mødeleder/facilitator. Myndighedsrådgiveren er med til mødet på lige fod med de andre mødedeltagere, – mødeleder/facilitator er ansvarlig for processen og for rammerne omkring mødet. Mødelederen lytter undersøgende efter det, der fungerer allerede samt efter undtagelser, og anerkender alle deltagers input som vigtige og betydningsfulde, samt opsummerer og samler op på, hvem der gør hvad.

I alle sager skal der **tænkes, koordineres og handles helhedsorienteret**. Det betyder i praksis, at der er en høj grad af inddragelse af tværfaglige og tværsektorielle samarbejdspartnere.

Hvor det giver mening inddrages Voksenområdet v. Jobcentret, UngeCentret, Misbrugscentret, Psykiatrien, Egen læge, Bo-Støtten osv.

Opfølgning ift. sager og indsætter

I alle sager skal der være en **tæt og tidlig opfølgning**. Ved iværksættelse af forløb jfr. § 11 og §5 2 følges der som udgangspunkt meget hurtigt op. Dette for at få en hurtig pejling på om indsatsen giver mening. Der er endvidere kontakt til familie og indsats.

I anbringelsessager følges sagen op efter 2 uger ved besøg i plejefamilien og ved kontakt til den biologiske familie. Det har vist sig vigtigt, at vi gør det, der giver mening. – Opfølgningen i den enkelte sag er således afhængig af tyngden af problemstilling og antal kontakter i øvrigt ift. familie og indsats. Det har vist sig meget vigtigt, at der er en høj grad af fleksibilitet ift. opfølgningen – samt fleksibilitet ift. indsatsen, så der kan ske hurtig ændring i indsatsen.

Der er undtagelser fra hovedreglen, hvor det ikke giver mening at følge meget tidligt op på foranstaltningen. – Fx i sager, hvor der er bevilliget efterskole ophold og ved friplads til daginstitution / SFO.

- 1½ måned efter opstart af indsats følges op enten ved telefonisk kontakt til forældre og indsats eller ved opfølgningsmøde med forældre og indsats. Som nævnt er det afhængigt af tyngde af problemstilling og indsats og afhængig af øvrig kontakt med familie og indsats.
- 3 mdr. efter opstart af indsats – og efterfølgende hver 3. mdr. - følges op på indsats ved møde med forældre og indsats.

Det er ikke i alle anbringelsessager, at det giver mening at følge op hver 3. mdr. Dette afhænger af, hvilken kontakt der i øvrigt er til familien / plejefamilien og barnet, og så afhænger det af arbejdspunkterne ift. familien og barnet. – Det kan typisk være "gamle" anbringelsessager, hvor det ikke pt. er muligt at arbejde på at komme 'ned af indsatstrappen'. I disse særlige tilfælde sager kan det efter aftale med leder besluttes, at der er opfølgning hver 6. mdr.

Hvis der er opfølgning på netværksmøder, skal der som udgangspunkt ikke også være særskilt opfølgning på indsats. Opfølgning og justering sker så som udgangspunkt også på disse møder.

Handleplanen

Handleplanen skal være styrende og retningsgivende for opfølgningen og for koordineringen og justeringen af indsatsen. Handleplanen skal indeholde konkrete og målbare mål, men også langsigtede mål. Der skal i udfærdigelsen og opfølgningen af handleplanen være en høj grad af inddragelse af børn og forældre. Inddragelsen vil typisk være til stede ved den langt højere grad af kontakt mellem socialrådgiver, børn og forældre.

I de sager, hvor vi følger op på barnets forhold på netværksmøder, og hvor opfølgningen sker oftere end hvert halve år, sker selve opfølgningen via referaterne fra det ene møde til det næste. Når der følges op på handleplanen en gang hver 6. måned, kan det ske administrativt efter løbende opfølgning og referaterne fra disse møder. Forældrene er inddraget via netværksmøderne, så der bliver ikke skrevet noget i handleplanen, som de ikke har været en del af på netværksmødet.

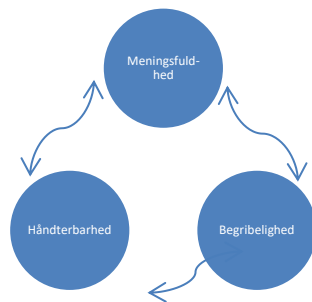
Det er muligt at udarbejde mere konkrete og målbare mål, fordi der er en hyppigere kontakt, og fordi rådgiver derfor kender børnene og forældrene bedre. Ved at følge hyppigere op på indsatserne kan målene fra gang til gang være langt mere konkrete og målbare. Vi bruger ofte netværksmøderne ift. beskrivelsen af; hvad fungerer, hvad bekymrer og hvad skal ske. Det betyder også, at der på netværksmøderne arbejdes langt mere med konkrete bekymringer for barnet, – hvorefter der kan blive aftalt mere konkrete og målbare mål for indsatsen.

Løbende kontakt

I alle sager skal der være **en løbende kontakt** med såvel forældre og børn. Der er ikke en minimums- eller maksimumsgrænse, da det er behovet for kontakt, som er det afgørende. Den løbende kontakt kan være forskelligartet; mail, sms, telefon, samtaler, netværksmøder etc. Kontakten skal bidrage til at forstærke myndighedsrollen, give mere indsigt i familiens behov og kvalificere den socialfaglige analyse og eventuel valg af indsats. Ligeledes skal der ved den løbende kontakt være en løbende vurdering af barnets trivsel. Der er i den løbende kontakt ikke tale om en behandlingsmæssig indsats – fx i form af terapi.

If. inddragelse af børnene, er det vigtigt, at vi inddrager dem på en måde, som understøtter børnenes mulighed for mestring. Hvordan børnenes mestringsevne er, afhænger af oplevelsen af sammenhæng som helhed. Derfor skal socialrådgiveren i børnesamtalen have fokus på at arbejde med barnets mestring ud fra tre kernekomponenter: meningsfuldhed, begribelighed og håndterbarhed. Hvis en kernekomponent understøttes hos barnet, kan det få en positiv afsmittende effekt for barnet ift. de andre komponenter, – og dermed understøtte den samlede oplevelse af sammenhæng.

Ovenstående teori kan fx kobles på redskabet De 3 huse eller Sikkerhedshuset.



Den vidensbaserede sagsbehandling

Der anvendes ICS, SOS og LØFT.

Al sagsbehandling skal baseres på den socialfaglige **analysemetode ICS**. Også i de sager, hvor der ikke laves en egentlig § 50 undersøgelse. Disse sager skal indeholde en socialfaglig analyse, hvor ICS-trekantens tre sider belyses. Analysen skal ikke være omfangsrig, og skal - udover det socialfaglige perspektiv – indeholde et tydeligt **psykologfagligt perspektiv** og et tydeligt **sundhedsfagligt perspektiv**. Disse perspektiver indhentes

typisk i det tværfaglige samarbejde – enten ved netværksmøder eller ved de interne tværfaglige sparringsmøder.

Der skal inddrages og anvendes ny og relevant **teori, viden og forskning** i de socialfaglige analyser og § 50 undersøgelser. Denne inddragelse skal i særlig høj grad understøtte den vidensbaserede sagsbehandling. Hvert teamet kan med fordel udpege et teammedlem, der konsekvent har til opgave også at stille spørgsmålet, "Hvad ved vi fra forskningen og / eller teorien?"

Der endvidere en forventning om, at der i sagerne foretages en høj grad af **ledelsesmæssig sparring og sparring i team/kollega**. I denne sparring er det vigtigt dels at have øje for den vidensbaserede sagsbehandling, dels at have øje for at bevare fokus på myndighedsrollen. Sparringen foregår såvel ad-hoc som på de fastlagte teammøder og supervisioner.



At arbejde ud fra disse nye principper og med det nye mindset kræver det opmærksomhed på, at der opstår en vis 'usamtidighed' mellem Varige Spor og kolleger fra andre arbejdsområder i Kommunen. Det er socialrådgivernes ansvar at håndtere denne 'usamtidighed' bl.a. i **faciliteringen af samarbejdet**. Socialrådgiverne skal både i fremtiden OG i nutiden på én gang, og selv om fortiden er sluppet, arbejde med stor respekt for de andres fortid, da de øvrige kolleger primært vil være i nutiden OG i fortiden i samarbejdet om Varige Spor.

Faciliteringen af nye muligheder i samarbejdet betyder, at socialrådgiverne skal være opmærksomme på, at flytte balancen mellem fortid og fremtid i selve samarbejdet. I stedet for at spørge ind til, hvordan vi plejer at gøre, skal nysgerrigheden derfor understøtte, hvilke nye muligheder der findes, og hvordan vi afprøver dem.

Opgaven er ikke let og nødvendiggør, at myndighedsgruppen løbende får "set på" og arbejdet med den måde møderne faciliteres på.

/

Jette Bruun Larsen. Afdelingsleder Varige spor Øst
Brønderslev Kommune